

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради
Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»
від «28» серпня 2025 р., протокол № 9

Введено в дію наказом
від «29» серпня 2025 р., № 180

В.о. ректора

Алла ІВАНОВСЬКА

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНОЇ І
ВИНАХІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
"ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"**

(нова редакція)

м. Кам'янець-Подільський
2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію патентно-ліцензійної і винахідницької роботи у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – Положення) встановлює порядок управління інтелектуальною власністю в межах Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – Університет), регламентує процедури формування, захисту та впровадження у практику результатів інтелектуальної діяльності співробітників та студентів, а також визначає механізми здійснення патентного аналізу, ведення обліку і контролю за об'єктами інтелектуальної власності, правовласником яких є Університет.

1.2. Це Положення розроблене відповідно до Конституції України, Цивільного кодексу України, законів України “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, “Про вищу освіту”, типового положення про політику в сфері інтелектуальної власності для університетів і науково дослідних установ Всесвітньої організації інтелектуальної власності та інших нормативних документів України.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

Автор – працівник, здобувач вищої освіти Університету, творчою працею якого створено об'єкт права інтелектуальної власності.

Винахідник – це автор, що зробив внесок у створення інтелектуальної власності.

Дослідник – це особа, яка перебуває у трудових відносинах з Університетом, включаючи працівників, здобувачів вищої освіти, технічний персонал та інші особи (включаючи запрошених вчених), які використовують ресурси Університету і виконують науково-дослідне завдання в Університеті або іншим чином беруть участь у науково-дослідному проекті під керівництвом Університету.

Комерційна таємниця – інформація технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, що є невідомою, але не є легкодоступною для осіб, які мають справу з видом інформації, до якого вона

належить, у зв'язку з чим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Конфіденційна інформація – інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Майнові права інтелектуальної власності – право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, інші майнові права інтелектуальної власності, визначені законом.

Ноу-хау – відомості технічного, економічного або іншого характеру, що існують у вигляді інформації, у т. ч. в режимі комерційної таємниці, навичок, досвіду, що не охороняються як об'єкти промислової власності, але не розкриті з різних причин.

Об'єкти права інтелектуальної власності – це:

- винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки (об'єкти промислової власності);

- твори науки, літератури, мистецтва, комп'ютерні програми і бази даних (об'єкти авторського права);

- наукові відкриття;

- раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці, топографії інтегральних мікросхем;

- сорти рослин, породи тварин;

- ноу-хау.

Право інтелектуальної власності – майнові й суміжні права щодо об'єктів права інтелектуальної власності, включаючи патенти, права на

корисні моделі, права селекціонерів, права на промислові зразки, товарні знаки, топологію інтегральних мікросхем, ноу-хау, комерційну таємницю та всі інші права на об'єкти інтелектуальної або промислової власності, а також авторські права, зареєстровані або незареєстровані, включаючи заявки на вказане або права на подання таких заявок, з огляду на всі розширення обсягу вимог за заявками і відновлення їх, і в кожному окремому випадку всі права або форми охорони, що виробляють той самий або подібний ефект у будь-якому місці земної кулі (далі - *Право ІВ*).

Службовий об'єкт права інтелектуальної власності – об'єкт права інтелектуальної власності, що створений автором: а) у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем; б) з використанням інтелектуальної та матеріальної науково-технічної бази університету.

1.4. Дія цього Положення поширюється на всіх Авторів, які вступили в правовідносини з Університетом, на підставі яких це Положення пов'язує Автора юридичними зобов'язаннями. Такі правовідносини можуть виникати на підставі норми закону, колективного або трудового договору чи іншого документу, який сприяє виникненню юридичних прав і обов'язків.

2 Мета, основні завдання та організація діяльності у сфері інтелектуальної власності

2.1. Метою діяльності Університету у сфері інтелектуальної власності є:

- розвиток інноваційної діяльності з метою створення наукоємної, науково-технічної продукції, конкурентоспроможних зразків нової техніки, об'єктів авторського права;
- забезпечення захисту інтелектуальної власності та авторських прав науковців Університету;
- забезпечення належного виконання законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

2.2. Основними завданнями Університету у сфері інтелектуальної власності є:

- створення необхідних умов для розвитку винахідництва та патентно-ліцензійної діяльності в Університеті;
- проведення патентних досліджень під час виконання науково-дослідних робіт і виявлення об'єктів права інтелектуальної власності;
- забезпечення своєчасного подання заявок на видачу охоронних документів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки;
- забезпечення належних умов для створення об'єктів авторського права;
- забезпечення державної реєстрації об'єктів авторського права;
- сприяння реалізації набутих прав та захисту прав Винахідників та Авторів-працівників Університету;
- створення та освоєння принципово нових об'єктів техніки і технологій з урахуванням останніх досягнень винахідницької думки;
- удосконалення існуючих технологій і обладнання, підвищення ефективності їх використання;
- забезпечення високого науково-технічного рівня результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, що виконуються в Університеті;
- розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності, які були створені в Університеті;
- захист прав та інтересів Університету як власника майнових прав на твори та на їх використання;
- накопичення інтелектуальної власності Університетом та ефективне використання її для вирішення проблем у різних галузях освіти, науки і техніки;

– консультування наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти Університету з питань оформлення заявок на видачу охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності;

– надання допомоги авторам винаходів у веденні листування з Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій (далі - УКРНОІВІ) по заявках на винаходи (складання обґрунтованих заперечень у випадках неправомірних відмов у видачі патентів та ін.);

– підготовка рекомендацій на патентування об'єктів інтелектуальної власності за кордоном для представлення цих рекомендацій у встановленому порядку у Міністерство освіти і науки України;

– організація роботи кафедр та інших наукових підрозділів Університету у вивченні описів вітчизняних винаходів з метою відбору їх для впровадження або іншого практичного використання;

– контроль за впровадженням та використанням об'єктів інтелектуальної власності;

– ведення обліку впроваджених винаходів, а також винаходів, розробка яких здійснюється в Університеті;

– ведення обліку заявок, що поступили від авторів, на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки;

– планування та проведення виставок досягнень університету у сфері винахідництва та раціоналізації;

– відбір найбільш перспективних винаходів з метою їх подальшої реалізації, включаючи продаж за кордон та ліцензування.

2.3. Організацію патентно-ліцензійної і винахідницької роботи в Університеті здійснює відділ дорадництва, трансферу технологій та патентно-проектної діяльності (далі – Відділ).

2.4. Відділ:

– забезпечує контроль за дотриманням вимог чинного законодавства та цього положення у сфері інтелектуальної власності, виконання завдань і розпоряджень адміністрації Університету;

– забезпечує захист прав та інтересів Університету як власника майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності та на їх використання;

– координує роботу з інформаційного забезпечення діяльності Університету у сфері інтелектуальної власності, виконує роботу щодо подання заявок на видачу патентів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки і державну реєстрацію об'єктів авторського права, заявником яких є Університет;

– веде реєстр патентів власником, яких є Університет;

– забезпечує проведення роз'яснювальної роботи щодо порядку застосування цього Положення та інших нормативних документів з питань інтелектуальної власності в Університеті.

3. Право власності на об'єкти права інтелектуальної власності

3.1. Працівники Університету:

3.1.1. Власником усіх Прав ІВ, які були винайдені, розроблені або створені працівником Університету в ході виконання ним своїх службових обов'язків і в рамках його трудової діяльності, як правило, автоматично стає Університет.

3.1.2. Якщо працівник Університету створює об'єкт права інтелектуальної власності поза межами звичайного виконання ним своїх трудових обов'язків, але за рахунок істотного використання ресурсів Університету, буде вважатися, що він дав згоду на передачу Університету Прав ІВ на таку Інтелектуальну власність в якості плати за використання ресурсів Університету.

3.1.3. Об'єкти права інтелектуальної власності створені в ході науково-дослідної діяльності на підставі договору про спонсорську підтримку чи іншого договору з третьою особою або на виконання таких договорів, належить Університету, при цьому право власності визначається відповідно до умов відповідних договорів.

3.2. Права щодо об'єктів права інтелектуальної власності, які створюється працівником Університету в якості запрошеного наукового співробітника іншої установи, регулюються договором між Університетом та іншою установою.

3.3. Запрошені Дослідники зобов'язані передавати Університету об'єкти права інтелектуальної власності, створювані ними в ході своєї діяльності в рамках взаємодії з Університетом. Для цілей цього Положення на таких осіб буде поширюватися режим, встановлений для працівників Університету.

3.4. Здобувачі вищої освіти:

3.4.1. Якщо здобувач вищої освіти створює об'єкт права інтелектуальної власності за рахунок істотного використання Ресурсів Університету у зв'язку зі здійснюваною ним науково-дослідною діяльністю, буде вважатися, що він дав згоду на передачу Університету Прав ІВ на такий об'єкти права інтелектуальної власності в якості плати за використання ресурсів Університету

3.4.2. Здобувачі вищої освіти можуть відступити Права ІВ Університету, після чого за ними закріплюються права в обсязі, рівному обсягу прав будь-якого Автора-працівника, як то передбачено цим Положенням.

4. Охорона прав на службові об'єкти права інтелектуальної власності

4.1. При створенні службового об'єкта права інтелектуальної власності Автор(и) у 10 денний строк з дати завершення роботи над створенням службового об'єкта права інтелектуальної власності подає у Відділ письмове повідомлення про створений службовий об'єкт права інтелектуальної власності з описом, що розкриває суть об'єкта права інтелектуальної власності достатньо ясно і повно.

4.2. Повідомлення розглядається Відділом у строк, не більше 2 календарних місяців з дня подання повідомлення про створений службового об'єкта права інтелектуальної власності. За результатами розгляду Відділ:

– подає до відповідних центральних органів виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності заявку на одержання охоронного документу на зазначений об'єкт права інтелектуальної власності;

– передає право на його одержання іншій особі (у випадку, якщо можливість передачі прав іншій особі визначена законом, або здійснюється відповідно до договору чи актів Університету);

– приймає рішення щодо збереження об'єкта права інтелектуальної власності як конфіденційної інформації та письмово повідомляє про це Автор(ів).

4.3. У разі економічної цінності об'єкта права інтелектуальної власності та/або комерціалізації Університетом створеного об'єкта права інтелектуальної власності Університет укладає з Автором(ами) об'єкта права інтелектуальної власності договір про передання Прав ІВ, створеного у зв'язку з виконанням трудового договору чи окремого доручення, де визначає особливості виплати авторської винагороди.

4.4. Заявки на отримання охоронних документів готуються Відділом спільно з Автором(ами) об'єкта права інтелектуальної власності та подаються до відповідних організацій та установ.

4.5. Автор(и) об'єкта права інтелектуальної власності зобов'язуються сприяти одержанню університетом охоронного документу (брати участь у підготовці документів заявки: опису, формул, креслень тощо та у підготовці відповідей на запити експертизи), а також сприяти пошуку можливостей впровадження захищених патентами об'єктів права інтелектуальної власності.

4.6. Університет бере на себе витрати, пов'язані з одержанням охоронних документів, і сплату зборів за підтримання їх чинності.

4.7. У випадку, якщо Університет не передбачає отримання охоронного документу на об'єкт права інтелектуальної власності в іноземних країнах, а Автор(и) службового об'єкта права інтелектуальної власності пропонують здійснити іноземне патентування за їх кошти або кошти інших

організацій, Університет може надати право отримання вказаних охоронних документів Автору(ам) об'єкта права інтелектуальної власності, при цьому Університет зберігає за собою право на частку ліцензійних платежів від використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також право експорту в певну країну наукоємної продукції, виготовленої з використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

4.8. Якщо університет не має наміру скористатися своїми правами стосовно Права ІВ, то він зобов'язаний письмово повідомити Автора(ів) про своє рішення.

4.9. У разі невизнання наукового, освітнього та комерційного потенціалу створеного об'єкта права інтелектуальної власності, Університет може прийняти рішення щодо передання усіх майнових прав на створений об'єкт права інтелектуальної власності Автору(ам).

5. Конфіденційність

5.1. При отриманні Відділом письмового повідомлення про створений службовий об'єкт права інтелектуальної власності надана Автором(ами) інформація набуває конфіденційності та не підлягає розголошенню третім особам. Університет вживає усі необхідні заходи щодо запобігання розголошенню інформації, яка належить до комерційної таємниці.

5.2. Автор бере на себе зобов'язання щодо збереження конфіденційної інформації, отриманої під час створення службового об'єкта права інтелектуальної власності. Автор зобов'язується утримуватися від розголошення комерційної таємниці будь-якій третій особі без отримання попередньої письмової згоди на це Університету за винятком випадків, коли така інформація стала публічною або загальновідомою внаслідок незалежних від автора причин або якщо особа, яка її отримує, уже отримала таку інформацію з інших законних джерел.

5.3. Автор зобов'язується:

– виконувати усі вимоги роботодавця, пов'язані з нерозголошенням конфіденційної інформації та комерційної таємниці;

– здійснювати усі можливі заходи та вживати необхідні засоби для нерозголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці, в т. ч. випадкового;

– у випадку вчинення дій з боку третіх осіб з метою отримання конфіденційної інформації та комерційної таємниці, про що стало відомо автору, він має негайно повідомити про це Відділ;

– не схиляти інших осіб та не створювати умов до розголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці;

– не збирати та не використовувати конфіденційну інформацію для здійснення будь-якої діяльності, що може завдати шкоду інтересам Університету.

5.4 За розголошення конфіденційної інформації винні особи несуть відповідальність згідно із законодавством України.

6. Відповідальність сторін

6.1. За порушення норм цього Положення Автор(и) та Університет несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

6.2. Університет і Автор звільняються від відповідальності за цим положенням, якщо невиконання або неналежне виконання його умов є наслідком дії обставин непереборної сили (форс-мажору). До обставин непереборної сили відносяться стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки, тощо), обставини суспільного життя (воєнні дії, громадські заворушення, епідемії, страйки, бойкоти тощо) та інші дії, що не залежать від волі Роботодавця та Автора і унеможливають виконання ними зобов'язань за цим положенням або перешкоджають такому виконанню.

6.3. Виникнення обставин непереборної сили, за умови повідомлення про них, продовжує термін виконання зобов'язань за цим Положенням на

період, який відповідає строку дії зазначених обставин і терміну, що необхідний для їх усунення.

7. Прикінцеві положення

7.1. Положення набирає чинності з дня його затвердження ректором після схвалення Вченою радою Університету.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення можуть бути внесені за рішенням Вченої ради Університету та затверджені ректором.

7.3. Положення може бути скасоване відповідним рішенням Вченої ради Університету.

Керівник відділу дорадництва,
трансферу технологій та
патентно-проектної діяльності

Олександр ОЛЕНЮК

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з навчальної,
науково-інноваційної
та міжнародної діяльності

Ірина ЯСІНЕЦЬКА

Начальник юридичного відділу

Леся РУСНАК

Цьому документі пронумеровано,
проінвентаризовано, і скріплено печаткою 12
(дванадцять) сторінок Положення про організацію
патентно-ліцензійної і винахідницької роботи у
Закладі вищої освіти «Подільський державний
університет» (нова редакція)

В.о. ректора

Алла ІВАНОВСЬКА

